

38/94

Telewizja Polska S.A.
OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

00-999 WARSZAWA, skr pocztowa 35, tel 47 87 91, 47 87 92
tlx 81 53 31, fax 43 46 51

Na kogo będą głosować Polacy w wyborach
samorządowych?

* Jedynie co trzeci dorosły Polak jest zdecydowany wziąć udział w wyborach samorządowych.

* Osoby, które zamierzają uczestniczyć w głosowaniu, poprą głównie kandydatów zgłoszonych przez PSL (18%), SLD (14%), Unię Wolności (9%) oraz Unię Pracy (6%).

Warszawa, czerwiec 1994 roku

W drugim majowym sondażu OBOP¹ zbadano zainteresowanie Polaków uczestnictwem w zbliżających się wyborach samorządowych. Zadano również pytanie dotyczące preferencji wyborczych. Połączenie prób z dwóch badań² majowych pozwoliło określić profile elektoratów poszczególnych ugrupowań.

Społeczne zainteresowanie udziałem w wyborach samorządowych

Obecnie, podobnie jak na początku maja, chęć uczestnictwa w wyborach zadeklarowało 60% Polaków. Zdecydowanie zadeklarowało swój udział 36% badanych, zaś co czwarty jeszcze się waha, ale nie wyklucza swojego uczestnictwa.

Już za miesiąc odbędą się nowe wybory samorządu lokalnego (radnych w Pana(i) mieście, gminie). Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?

(dane w proc.)

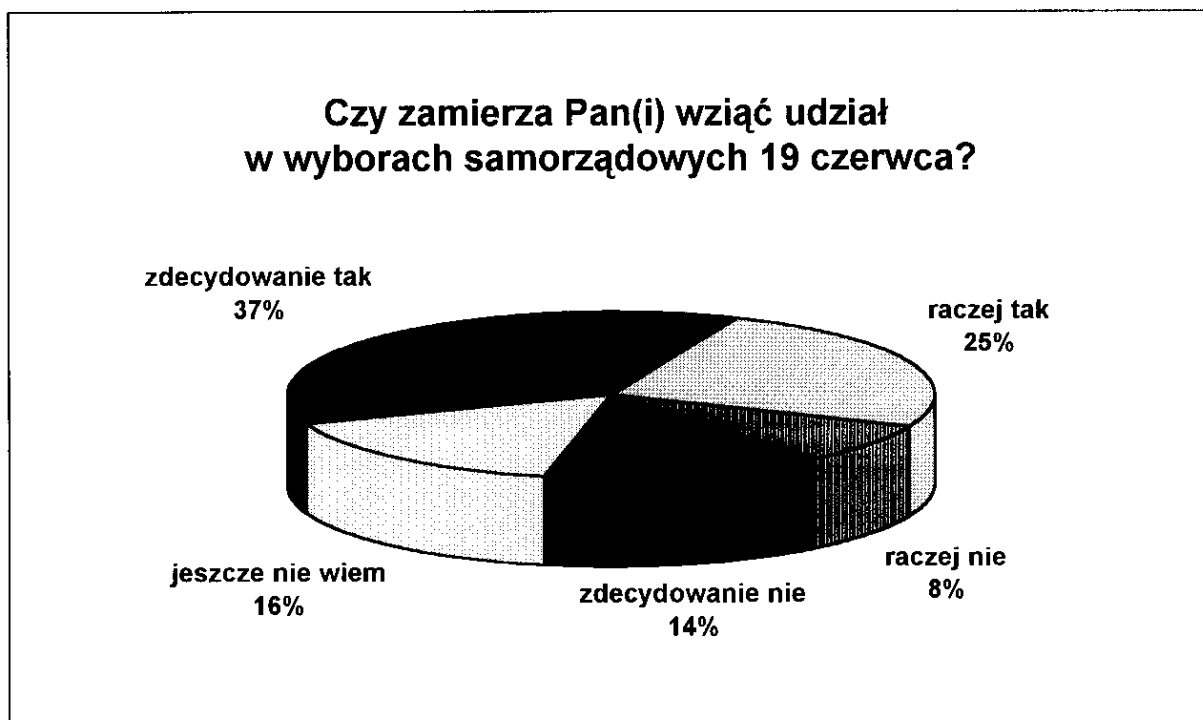
	6-10 maja	20-24 maja	próba łączona
zdecydowanie tak	36	36	36
raczej tak	25	25	25
raczej nie	9	8	8
zdecydowanie nie	14	14	14
jeszcze nie wiem	16	17	17
	N = 1036	N = 1079	

Pisaliśmy już o tym w poprzednim komunikacie: rzeczywista frekwencja wyborcza bywa na ogół niższa od tej, jaka wynika z sumowania odpowiedzi "zdecydowanie tak" oraz "raczej tak" i wynosi zazwyczaj o kilka punktów procentowych więcej od odsetka odpowiedzi

¹ Próba losowa mieszkańców kraju powyżej 16 roku życia. Między 20 a 25 maja 1994 roku zrealizowano 1107 wywiadów (w tym 1079 z osobami powyżej 18 roku życia). Błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza +/- 3% przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

² Pierwsze badanie przeprowadzono między 6 a 10 maja 1994 roku, zrealizowano 1110 wywiadów (w tym 1036 z osobami powyżej 18 roku życia). Błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza +/- 3% przy wiarygodności oszacowanej równej 95%.

"zdecydowanie tak". Jeśli prawidłowość taka potwierdzi się i w tych wyborach, frekwencja będzie się wahać najprawdopodobniej w granicach 40-45%.

próba łączona z maja '94

Preferencje wyborcze Polaków

Podobnie jak w poprzednich sondażach, badając preferencje wyborcze zamieściliśmy listę ugrupowań liczących się na polskiej scenie politycznej i spyaliśmy na kandydatów której partii głosowałoby badani w zbliżających się wyborach samorządowych.

Wyniki obu badań są podobne - najpopularniejsze są nadal partie rządzącej koalicji, zaś układ preferencji jest stosunkowo bliski obserwowanemu w ostatnich jesiennych wyborach parlamentarnych.

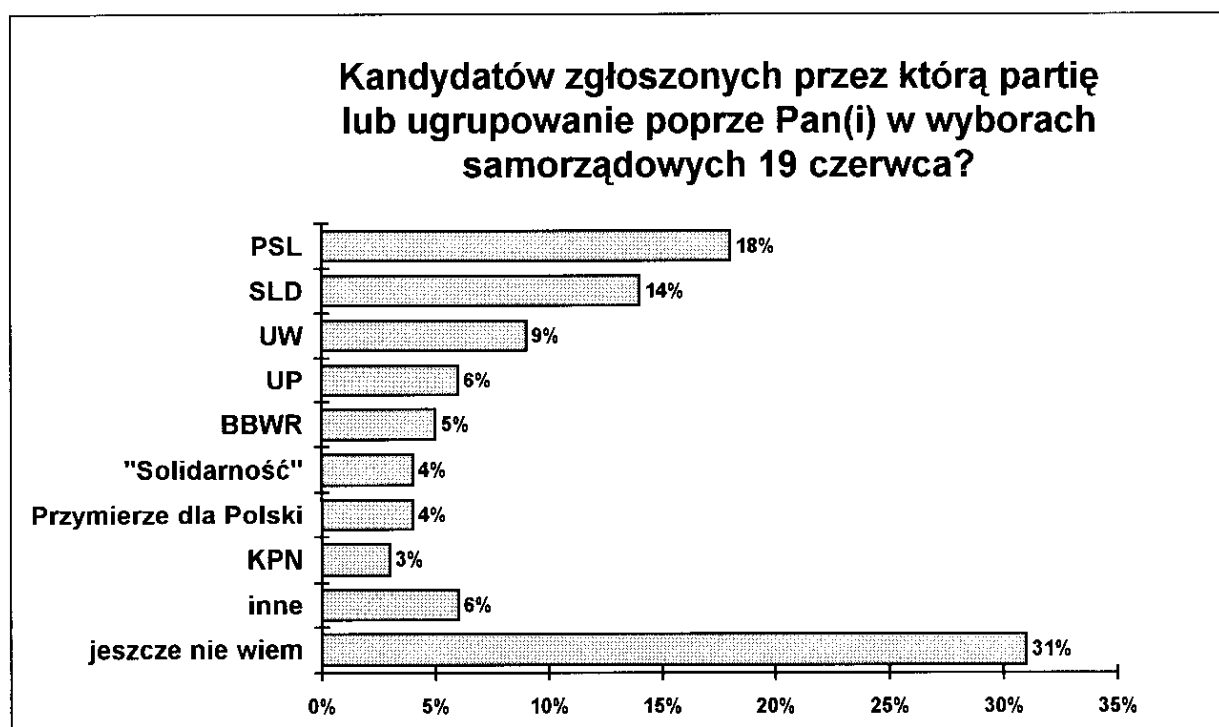
Utrzymały się także dwie zaobserwowane wcześniej tendencje - umocnienie się wpływów PSL i osłabienie pozycji Unii Wolności oraz pozaparlamentarnych ugrupowań prawicowych.

Ponizej prezentujemy rozkład preferencji osób, które deklarują udział w wyborach.

(dane w proc.)

ugrupowanie	6-10 maja	20-24 maja	próba łączona
Polskie Stronnictwo Ludowe (W. Pawlak)	19%	17%	18%
Sojusz Lewicy Demokratycznej (A. Kwaśniewski)	14%	14%	14%
Unia Wolności (T. Mazowiecki, D. Tusk)	10%	8%	9%
Unia Pracy (R. Bugaj)	6%	7%	6%
Bezpartyjny Blok Wspierania Reform (Z. Religa)	6%	5%	5%
"Solidarność" (M. Krzaklewski)	6%	3%	4%
Przymierze dla Polski	5%	3%	4%
Konfederacja Polski Niepodległej (L. Moczulski)	3%	3%	3%
inne	5%	5%	6%
jeszcze nie wiem	26%	35%	31%

Przyjrzyjmy się teraz, czym charakteryzują się potencjalni wyborcy poszczególnych grupowań. Profile partii zostały opracowane na podstawie próby łączonej z dwóch majowych badań OBOP.

próba łączona z maja '94

Polskie Stronnictwo Ludowe

Wśród osób zamierzających głosować na kandydatów PSL w najbliższych wyborach samorządowych jest trochę więcej mężczyzn (54%) niż kobiet (46%). Są to częściej ludzie starsi - prawie jedna trzecia ukończyła już 60 lat.

Większość z nich - 70 % - mieszka na wsi. Dodajmy, że Stronnictwo jest zdecydowanym liderem na wsi - co trzeci Polak mieszkający tam i zdecydowany iść do wyborów zamierza oddać swój głos właśnie na PSL. Warto też podkreślić, że inne ugrupowania mogą liczyć na wsi co najwyżej na kilkuprocentowe poparcie każde.

Na PSL głosowałoby 42% rolników, 25% emerytów i rencistów oraz 17% gospodyń domowych. Rolnicy nie stanowią jednak głównej części elektoratu Stronnictwa. Wśród ogółu zwolenników PSL jest ich jedynie 14%, gdy emerytów i rencistów - 40%.

Potencjalny elektorat partii premiera Pawlaka to ludzie raczej słabo wykształceni - Stronnictwo popiera niemal co trzeci badany z wykształceniem podstawowym. Dodajmy, że wśród wyborców PSL 40% ukończyło jedynie szkołę podstawową, a dalsze 32% - zawodową.

Na tle elektoratów innych ugrupowań zwolennicy Stronnictwa to ludzie bardzo religijni - trzy czwarte deklaruje się jako osoby wierzące i regularnie praktykujące, a 19% jako praktykujące nieregularnie. Swoje poglądy polityczne określają najczęściej jako lewicowe (27%) i centrolewicowe (16%).

Zwolennicy PSL mają także sprecyzowane poglądy w sprawie ostatnich protestów pracowniczych. Chociaż przeważają wśród nich (55%) ludzie sprzeciwiający się wprowadzeniu w obecnej sytuacji kraju zakazu strajkowania, to prawie 70% uważa podejmowanie akcji strajkowych za niesłuszne. W znacznej większości (81%) sądzą także, że ostatnie strajki przyniosły ludziom więcej złego niż dobrego. Ponad połowa jest zdania, że to rząd miał rację w sporze z "Solidarnością".

Sojusz Lewicy Demokratycznej

Osoby pragnące w najbliższych wyborach samorządowych oddać głosy na kandydatów Sojuszu Lewicy Demokratycznej mieszkają głównie w miasteczkach i miastach. Prawie jedna piąta wszystkich mieszkańców miast liczących powyżej 20 tysięcy mieszkańców zamierza głosować właśnie na SLD.

Potencjalny elektorat SLD to ludzie stosunkowo dobrze wykształceni - dwie piąte posiada wykształcenie średnie i pomaturalne, a prawie 20% niepełne wyższe i wyższe. Niecała jedna trzecia z nich jest już na emeryturze lub rencie. Najczęściej Sojusz popierają pracownicy umysłowi z wyższym wykształceniem (19% ogółu osób z tej grupy), pozostali pracownicy

umysłowi (17%), emeryci i renciści (15%) oraz gospodynie domowe (15%). Podstawę elektoratu SLD stanowią pracownicy umysłowi.

W porównaniu z elektoratami innych ugrupowań Polacy zamierzający oddać swój głos na SLD stosunkowo najrzadziej deklarują się jako osoby wierzące i praktykujące regularnie (48%). 20% zwolenników Sojuszu twierdzi, że wierzy lecz nie praktykuje.

Stronnicy Sojuszu mają bardzo zdecydowane poglądy polityczne - 55% określa je jako lewicowe, a 21% jako centrolewicowe.

Posiadają oni także (tak jak zwolennicy Polskiego Stronnictwa Ludowego) sprecyzowane poglądy na temat protestów społecznych. Mimo że 57% z nich sprzeciwia się ustawowemu wprowadzeniu zakazów strajków, to 76% jest zdania, że podejmowanie w tej chwili akcji strajkowych jest niesłuszne, a aż 84% uważa, że ostatnie strajki przyniosły więcej złego niż dobrego. Częściej niż inni (67%) sądzą, że w sporze między rządem a "Solidarnością" to właśnie rząd miał rację.

Unia Wolności

Unia Wolności w czasie zbliżających się wyborów samorządowych może spodziewać się większego poparcia ze strony kobiet (58%) niż mężczyzn (42%). Liczba zwolenników UW w poszczególnych kategoriach wiekowych odpowiada w przybliżeniu średnim dla ogółu badanych. Stronnicy jej mieszkają przede wszystkim w miastach. Jest to najbardziej "miejskie" ugrupowanie na polskiej scenie politycznej - aż 21% osób chętnych głosować na Unię mieszka w największych miastach liczących powyżej 500 tysięcy mieszkańców.

Potencjalny elektorat tej partii stanowią osoby wykształcone lepiej niż reszta społeczeństwa - aż jedna trzecia posiada ukończone lub nie ukończone studia wyższe. Jedna czwarta zalicza się do inteligencji, a ponad 15% to pracownicy umysłowi bez wyższego wykształcenia. Na Unię Wolności zamierza głosować co czwarty badany z wykształceniem wyższym (pełnym lub niepełnym), prawie jedna trzecia pracowników umysłowych z wyższym wykształceniem, a także 15% uczniów i studentów.

Połowa sympatyków Unii określiła siebie jako osoby wierzące i regularnie praktykujące, zaś 32% jako wierzące, ale praktykujące nieregularnie.

W ostatnich wyborach parlamentarnych obecni zwolennicy Unii Wolności poparli przede wszystkim Unię Demokratyczną (48%) i Kongres Liberalno-Demokratyczny (16%). Najczęściej zaliczają siebie do osób o centrowych (35%) lub prawicowych (24%) poglądach politycznych. Co więcej, nieco ponad jedna czwarta osób o poglądach prawicowych jest zdecydowana w wyborach samorządowych poprzeć kandydatów Unii.

Zwolennicy Unii Wolności są większymi, niż sympatycy innych partii, optymistami zarówno w ocenie sytuacji zarówno kraju, jak i swojej własnej. Liczba osób, które uważają, że sprawy w Polsce idą w dobrym kierunku jest wśród nich prawie równa liczbie tych, którzy

mają przeciwne zdanie (42% do 44%). Dodajmy, że ponad trzy czwarte elektoratu UW ocenia swoją sytuację materialną jako dobrą lub średnią. Aż 40% uważa, że materialne warunki życia ludności w naszym kraju poprawią się w ciągu najbliższych trzech lat.

Takie poglądy stronników Unii wpływają na ich stosunek do akcji protestacyjnych. Ponad 70% uważa za niesłuszne rozpoczynanie w obecnej sytuacji kraju strajków, prawie tyle samo ocenia ostatnie strajki jako niesłuszne - przynoszące więcej złego niż dobrego. Z drugiej jednak strony zwolennicy Unii Wolności nie chcą ograniczenia demokracji - trzy czwarte z nich sprzeciwia się wprowadzeniu zakazu strajków.

Unia Pracy

Potencjalny elektorat Unii Pracy (podobnie jak Unii Wolności i Sojuszu Lewicy Demokratycznej) ma charakter miejski. Jest to zarazem elektorat stosunkowo młody - ponad połowa zwolenników UP to ludzie między 30 a 50 rokiem życia. Jednocześnie są to osoby dość dobrze wykształcone - aż połowa z nich ukończyła szkołę średnią lub pomaturalną.

Podobnie jak w gronie osób chcących oddać swoje głosy na UW, jest wśród nich relatywnie mało osób wierzących i praktykujących regularnie (54%), bądź nieregularnie (31%).

Swoje poglądy polityczne zwolennicy UP określają najczęściej jako centrolewicowe (35%) lub lewicowe (15%).

Choć formalnie Unia Pracy nie wchodzi w skład koalicji rządzącej, jej zwolennicy mają w pewnych sprawach poglądy podobne do elektoratów Polskiego Stronnictwa Ludowego i Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Większość sympatyków UP negatywnie ocenia ostatnie strajki (76%), zaś prawie połowa uważa, że to rząd miał rację w sporze z "Solidarnością" (45%).

Zwolenników Unii charakteryzuje także znaczny " optymizm życiowy". Liczba osób pozytywnie oceniających bieg spraw w Polsce (43%) jest wśród nich prawie równa liczbie oceniających zachodzące zmiany negatywnie (45%).

Bezpartyjny Blok Wspierania Reform

W zbliżających się wyborach samorządowych Bezpartyjny Blok Wspierania Reform może liczyć raczej na głosy starszych Polaków. Jedna trzecia jego potencjalnego elektoratu to ludzie między 50 a 60 rokiem życia. Najliczniej reprezentowani są w nim robotnicy (prawie 30% ogółu zwolenników Bloku) i pracownicy umysłowi bez wyższego wykształcenia (20%).

Na tle elektoratów innych ugrupowań zwolennicy Bloku (podobnie jak stronnicy PSL) prezentują się jako ludzie bardzo religijni. Trzy czwarte określa siebie jako osoby wierzące i regularnie praktykujące, a 20% jako praktykujące nieregularnie.

Swoje poglądy polityczne określają najczęściej jako centroprawicowe (30%) lub prawicowe (21%).

"Solidarność"

Wśród Polaków pragnących głosować na kandydatów "Solidarności" w najbliższych wyborach do samorządu terytorialnego jest trochę więcej panów - 53%, niż pań - 47%. Na tle elektoratów innych ugrupowań są to ludzie raczej młodzi (jedna trzecia z nich ma od trzydziestu do czterdziestu lat) i stosunkowo słabo wykształceni (jedna trzecia zakończyła edukację na poziomie szkoły podstawowej, a ponad jedna trzecia - zawodowej). Ponad 40% stronników związku to robotnicy.

Większość osób chcących oddać swoje głosy na "Solidarność" w wyborach samorządowych to ludzie religijni - prawie 70% deklaruje wiarę i regularne praktyki, zaś 20% praktykuje nieregularnie.

Trudno jest powiedzieć coś więcej o ich poglądach politycznych. Ponad połowa uchyliła się od odpowiedzi na pytanie czy są bliżsi lewicy, czy prawicy.

Opinie zwolenników "Solidarności" na temat konfliktu między rządem i ich związkiem siłą rzeczy znacznie różnią się od opinii reszty społeczeństwa. Dwa razy częściej niż inni badani oceniają ostatnie strajki jako podjęte w słusznej sprawie (62%), a trzy czwarte sprzeciwia się wprowadzeniu zakazu strajkowania. Również dwukrotnie częściej niż inni ankietowani uważają, że ostatnie strajki przyniosły ludziom w Polsce więcej dobrego niż złego.

Ugrupowania tworzące Przymierze dla Polski

W skład koalicji wyborczej "Przymierze dla Polski" weszły: Porozumienie Centrum, Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe, Koalicja Konserwatywna, Porozumienie Ludowe i Ruch dla Rzeczypospolitej.

W najbliższych wyborach samorządowych ugrupowania te mogą liczyć na zdecydowanie większe poparcie ze strony kobiet, niż mężczyzn. Wśród osób wyrażających chęć głosowania na Przymierze 62% stanowiły kobiety, a jedynie 38% mężczyźni. Koalicję chętnie popierają ludzie starsi - 1/3 zwolenników ma więcej niż 60 lat. Są to więc przede wszystkim emeryci i renciści. Osoby te można także zaliczyć do kategorii raczej słabo wykształconych. Aż jedna trzecia z nich posiada jedynie wykształcenie podstawowe. Prawie połowa mieszka na wsi.

Zwolennicy partii tworzących Przymierze dla Polski to na ogół ludzie bardzo religijni - ponad trzy czwarte deklaruje się jako osoby wierzące i regularnie praktykujące, a 18% jako praktykujące nieregularnie.

Podczas ostatnich wyborów parlamentarnych połowa z nich głosowała na ugrupowania centroprawicowe. W większości swoje poglądy określają jako centroprawicowe (27%) lub prawicowe (23%).

Konfederacja Polski Niepodległej

W czasie zbliżających się wyborów do samorządu terytorialnego Konfederacja Polski Niepodległej może spodziewać się zdecydowanie większego poparcia mężczyzn niż kobiet. W gronie osób zamierzających na nią głosować 65% stanowili panowie, a tylko 35% panie.

Chęć oddania swoich głosów na KPN deklarują najczęściej ludzie młodzi. Prawie połowa z nich (46%) to osoby między 30 a 40 rokiem życia, a ponad 20% między 40 a 50. Stronników tego ugrupowania najłatwiej spotkać w miastach liczących od 20 do 100 tysięcy mieszkańców.

Ponad 40% sympatyków Konfederacji Polski Niepodległej posiada wykształcenie zawodowe. Podkreślenia wymaga fakt, że prawie połowa z nich to robotnicy. Tak dużego odsetka robotników w swym elektoracie nie ma nawet "Solidarność".

Zwolennicy Konfederacji to ludzie dość religijni - 61% określa siebie jako wierzących i praktykujących regularnie, a 34% jako wierzących ale praktykujących nieregularnie.

Swe poglądy polityczne określają najczęściej jako prawicowe (45%).

Podsumowanie

Kto wygra zbliżające się wybory? Wedle naszych badań największe szanse na sukces mają przedstawiciele dużych i silnych ugrupowań politycznych. Najczęściej jako zwycięzcy wskazywani są kandydaci Polskiego Stronnictwa Ludowego, Sojuszu Lewicy Demokratycznej i Unii Wolności.

Zdecydowanym liderem polskiej wsi jest PSL. W miastach oczekiwać należy zaciętej rywalizacji pomiędzy SLD, UW i UP. Mogą się też do niej włączyć partie prawicy. Można przypuszczać, że w głosowaniu wypadnie ona nieco lepiej niż w sondażach. Stanie się tak zwłaszcza wtedy, gdy potrafi poinformować opinię polityczną o nowych nazwach tworzonych przez siebie ugrupowań politycznych.

Wolno też sądzić, że nie zmieniają się uchwycone przez badania wewnętrzne struktury partyjnych elektoratów (patrz tabela).

Cechy elektoratów poszczególnych ugrupowań - zestawienie zbiorcze

	PSL	SLD	UW	UP	BBWR	NSZZ "S"	KPN
wykształcenie	--	+	++	+		-	
wiek	++	+	-	-	+	--	--
pleć	m		k			m	m
udział biznesu			+			-	
udział inteligencji	-		++			-	
udział pracowników umysłowych	-	+	+	++	+	-	
udział robotników					+	++	++
udział rolników	++						

Objaśnienia:

"++" - poparcie zdecydowanie powyżej przeciętnego

"+" - poparcie powyżej przeciętnego

"-" - poparcie poniżej przeciętnego

"--" - poparcie zdecydowanie poniżej przeciętnego

k - przewaga kobiet

m - przewaga mężczyzn

Czy wszystkie te przewidywania potwierdzą się w dniu wyborów? Problemem badań prognozujących przyszły skład rad gmin, jest niedoszacowanie wpływu komitetów wyborczych o charakterze lokalnym. Należy pamiętać, że w wyborach samorządowych w znacznie większym stopniu niż w parlamentarnych Polacy będą głosować na konkretnych ludzi a nie partyjne sztandary

Czy nazwisko i osobisty dorobek będą miały 19 czerwca większe znaczenie niż niż legitymacja partyjna? Odpowiedź na te pytanie poznamy już niedługo.

Jedno wydaje się pewne - wybory samorządowe nie wzbudzają tak silnych emocji jak parlamentarne. Stosunkowo niewielka, niższa niż jesienią ubiegłego roku, będzie zapewne także frekwencja wyborcza.

Kandydatów zgłoszonych przez którą partię lub ugrupowanie poprze Pan(i) w tych wyborach ? :

1. Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL) (W.Pawlak)
2. Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD) (A.Kwaśniewski)
3. Unia Wolności (UW) (T.Mazowiecki, D.Tusk)
4. Unia Pracy (R.Bugaj)
5. Bezpartyjny Blok Wspierania Reform (BBWR) (Z.Religa)
6. inne

	ODPOWIEDZI W %						LICZBA OSÓB
	1	2	3	4	5	6	
OGÓŁEM.....	18	14	9	6	5	48	1277
PŁEĆ							
mężczyźni.....	20	14	10	6	5	44	604
kobiety.....	16	13	7	6	5	53	673
WIEK							
do 19.....	10	6	13	9	2	61	45
20-29.....	19	9	8	5	4	55	198
30-39.....	13	12	10	6	5	54	297
40-49.....	17	17	9	9	5	42	239
50-59.....	19	17	5	5	11	42	196
60 i więcej.....	23	15	10	4	3	45	305
MIEJSCE ZAMIESZKANIA							
wieś.....	31	9	4	2	4	49	524
miasto do 20 tys.....	15	12	8	9	6	50	171
miasto 21-100 tys.....	11	20	10	7	6	46	230
miasto 101-500 tys.....	4	18	14	8	7	49	216
miasto pow. 500 tys.....	6	18	17	10	5	45	138
WYKSZTAŁCENIE							
podstawowe.....	28	10	3	1	5	53	334
zasadnicze zawodowe.....	21	12	5	6	5	52	354
średnie i pomaturalne.....	11	16	11	9	6	47	450
wyższe z niepełnym.....	9	21	25	8	4	32	141
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA							
prac. umysł. z wyż. wyksz... ..	5	19	31	9	3	33	88
pozostali prac. umysłowi.....	11	17	10	10	7	45	190
robotnicy.....	17	12	6	4	7	54	258
rolnicy.....	42	8	0	3	2	44	79
prywatni przedsiębiorcy.....	15	14	11	9	8	42	53
emeryci i renciści.....	25	15	7	4	5	44	371
gospodynie domowe.....	17	15	5	2	5	56	62
uczniowie i studenci.....	8	9	15	10	2	57	53
bezrobotni.....	9	12	6	8	1	64	124
SYTUACJA MATERIALNA							
dobra.....	15	18	12	7	4	44	153
średnia.....	19	14	9	6	5	46	694
zła.....	19	12	7	5	5	51	302
bardzo zła.....	13	11	4	8	6	57	129
POGLĄDY POLITYCZNE							
lewicowe.....	23	37	3	4	4	28	255
centrolewicowe.....	21	21	11	15	4	28	177
centroprawicowe.....	13	3	26	4	13	41	157
prawicowe.....	13	1	15	5	8	59	182
trudno powiedzieć.....	17	8	3	5	3	64	495
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU							
dobry.....	23	15	12	8	6	36	416
zły.....	16	14	7	5	4	54	692
trudno powiedzieć.....	12	11	9	5	6	57	170

